

Konwersatorium: „**Zagadnienia językoznawstwa orientalnego i afrykańskiego**”
29 lutego 2012 r., godz. 16.40-18.40, sala im. Schayera

Ewolucja systemów językowych

Prowadzący: prof. dr hab. Nina Pawlak, dr Edyta Kopp

Omawiane będą następujące zagadnienia:

I. Pokrewieństwo genetyczne języków i koncepcja prajęzyka (protojęzyka)

1. Rekonstrukcje i klasyfikacje polegają na odtwarzaniu zmian językowych. Związki genetyczne między językami przedstawiane są zwykle w formie drzewa. Jest to uproszczony diagram, który pokazuje wykształcanie się nowych języków ze wspólnej formy wyjściowej. W językach używanych współcześnie (lub w językach posiadających utrwalone pismem formy wcześniejsze) zwykle można odnaleźć świadectwa wspólnoty.

2. Rozwój języków oznacza przekształcanie ich systemów na wszystkich poziomach struktury gramatycznej: fonologii, morfologii, składni. Zmiany powodują powstanie nowych języków, których cechy są odległe od cech prajęzyka.

Koncepcja rodziny językowej oraz jej podział na grupy i podgrupy uwzględnia innowacje, które dzielają języki tworzące jednostkę wewnątrz rodziny.

2. Ostatecznym potwierdzeniem przynależności genetycznej jest ustalenie regularnych odpowiedniości fonetycznych według reguł metody historyczno-porównawczej.

Prajęzyk - wspólny przodek rodziny językowej, najczęściej nie zaświadczony bezpośrednio, ale zrekonstruowany (zwykle tylko częściowo).

II. Metody ustalania pokrewieństwa języków bez tradycji piśmienniczych

1. Metoda masowych porównań (*mass comparison*)
2. Komparatystyka językowa i rekonstrukcja wewnętrzna

III. Język i pismo starożytnego Egiptu:

1. Podstawowe informacje o języku starożytnego Egiptu:

- rodzina językowa; etapy rozwoju języka egipskiego; dialekty.

2. Język a pismo:

- rodzaje pisma; podstawowe zasady zapisu; transliteracja.

3. Znaki i gramatyka:

- odczytanie pisma a badania nad językiem (fonologia, morfologia, składnia); typy znaków.

Bibliografia:

Stanisław Dubisz, Krystyna Długosz-Kurczabowa. 2004. *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Warszawa: WUW

Nina Pawlak. 2010. *Języki afrykańskie* (Rozdział I i II: Komparatystyka językowa i klasyfikacje), Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Adam Weinsberg. 1990. *Gramatyka porównawcza języków indoeuropejskich*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Carsten PEUST, *Egyptian Phonology. An Introduction to the Phonology of a Dead Language*, (Monographien zur Ägyptischen Sprache 2) Göttingen 1999.

Jadwiga LIPIŃSKA (red.), *Tajemnice papyrusów*, Wrocław, Warszawa, Kraków 2005.

Antonio LOPRIENO, *Ancient Egyptian, A Linguistic Introduction*, Cambridge 1995.